Universiteit
Leiden
The Netherlands

Besturen op het Hollandse platteland : Cromstrijen 1550-1780

Nobel, A.

Citation
Nobel, A. (2012, June 26). *Besturen op het Hollandse platteland : Cromstrijen 1550-1780*. Retrieved from https://hdl.handle.net/1887/19151

Version:	Not Applicable (or Unknown)
License:	Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden
Downloaded from:	https://hdl.handle.net/1887/19151

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

STELLINGEN

behorende bij het proefschrift

BESTUREN OP HET HOLLANDSE PLATTELAND

Cromstrijen 1550-1780

van Arjan Nobel

1. De ongelijke maar vertrouwelijke relatie tussen ambachtsheren en dorpelingen die halverwege de zestiende eeuw in Holland bestond, veranderde na de Opstand in een meer patriarchale verhouding, waarna in de achttiende eeuw een periode van verzakelijking optrad.

2. Het toenemend aantal intochten van ambachtsheren op het platteland in de zeventiende eeuw hangt samen met de veranderende houding van de ambachtsheren ten opzichte van hun heerlijkheden.

3. Hoewel het woord 'unie' nauw verbonden is met de gewestelijke en landelijke context van de Republiek, doortrok de uniegedachte ook het politieke vertoog op het platteland, hetgeen niet zelden leidde tot de oprichting van geïnstitutionaliseerde verbanden, gericht op het verdedigen van gemeenschappelijke belangen.

4. Als het gaat om de bestuurscultuur van de Republiek wordt er maar al te vaak een tegenstelling gecreëerd tussen de dynamische stad en het statische dorp, terwijl de verschillen eerder gradueel dan principieel waren.

5. Het zelfbewustzijn van de vroegmoderne dorpelingen en hun bestuurders uitte zich vooral in hun omgang met de geschreven of ongeschreven rechten, keuren en privileges die, geheel in lijn met het politieke denken van de Republiek, een soort constitutie vormden en op die manier de rechten van de lokale gemeenschap ten opzichte van derden vastlegden of tenminste voor de inwoners een garantie van hun positie vormden.

6. De bestuurscultuur van de Republiek in het algemeen en die van Holland in het bijzonder kenmerkte zich door contrasterende dimensies van openheid en geslotenheid, van formele rangorde en feitelijke machtsbalans; paradoxen die we niet alleen terugzien op gewestelijk en stedelijk niveau, maar ook op het platteland.

   W. Frijhoff, 'Slotbeschouwing. Hollands hegemonie' in: T.A.H. de Nijs en E. Beukers (red.), *Geschiedenis van Holland*, Deel II: *1572 tot 1795* (Hilversum 2002) 465-491, aldaar 477-478 en 490.

7. De uitgangspunten die anno 2012 door de gemeente Cromstrijen worden gehanteerd op het gebied van regionale samenwerking, verschillen niet wezenlijk van het beleid van haar vroegmoderne voorgangers.

   Zie: J. van Luijk en A.M. de Jong-Halff, *Ontwikkelkansen en ambitie in de Zuidrand. Rapportage bestuurskrachtonderzoek gemeente Cromstrijen* (z.p. 2009) 60: 'Cromstrijen kiest voor regionale samenwerking als middel dat moet leiden tot instandhouding en versterking van de gemeentelijke autonomie.'

8. Het aantal lobbyisten in vroegmodern Den Haag overtrof, net als vandaag de dag, het aantal bestuurders.

9. Het weglaten of zelfs weggooien van zogenaamd 'belastend materiaal' over bepaalde gebeurtenissen uit het kerkelijk verleden, heeft niets te maken met christelijke geschiedschrijving.

   Vgl.: J. Mastenbroek, in: *Reformatorisch Dagblad* (4 november 2004): 'Ook al zouden ze iets belastends ontdekken over Smytegeldt, dan zou ik het nog niet gepubliceerd willen zien. Gelukkig zijn er dingen die ik alleen gezien heb; ik heb ze weggegooid. Maar niet om de geschiedenis op te leuken.'

10. Het is, zoals tijdens het debat over rituele slacht werd opgemerkt, zeker zo dat verschillende kamerleden zich beter kunnen inleven in het bestaan van een kip dan van een gelovige. Het is echter tenminste zo verontrustend dat tijdens deze discussie duidelijk werd dat nogal wat politici, wanneer ze eenmaal praten over geloof of over de historische achtergronden van religieuze groeperingen, kakelen als een kip zonder kop.

11. De conclusie dat het liefje van Jan Klaassen de trompetter, de dochter was van 'de schout' is te voorbarig, aangezien de Alkmaarse schout Augustijn van Teylingen zich in de jaren 1569-1573 liet vervangen door een substituut.

    J.C.M. Cox, *'De Heeren van Alkmaer'. Regeerders en regenten, vroedschap en raad 1264-2005* (Alkmaar 2005) 35. Vgl. Lennaert Nijgh, *Tekst en uitleg. Liedteksten 1964-1990* (Schoorl 1991) 119.

12. Een goede historicus loopt altijd achter de feiten aan.